



Samenvatting

Het college heeft besloten een aanvraag in te dienen voor in totaal € 6.433.334,- bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze middelen zijn bedoeld voor voortzetting van het programma Preventie met Gezag in Maastricht voor de periode juni 2026 tot en met december 2029. Het programma heeft als doel de gecombineerde preventieve en repressieve aanpak van (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit. De aanvraag bestaat uit een plan van aanpak op basis van twee lijnen: (1) Randvoorwaarden en structuur, (2) Voorkomen en begrenzen. Het gaat hierbij steeds om het maken van impact bij risicojongeren, jonge aanwas, doorgroeiers en harde kern jongeren. Om deze te bereiken werken we op 5 vindplaatsen: op straat, op school, thuis, vrije tijd en online. De langjarige financiering van het rijk maakt het mogelijk om robuustheid te geven aan de bestaande aanpak van jeugdcriminaliteit en de groeiende uitdagingen ten aanzien van dit thema het hoofd te bieden.

1. Beslispunten

1. Het meerjarig programma Preventie met Gezag in Maastricht vast te stellen conform bijgaand plan van aanpak 'Voorkomen en Begrenzen 2026-2029';
2. Dit plan van aanpak in te dienen bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid als aanvraag;
3. De bijhorende financiële middelen voor in totaal € 6.433.334,- te voteren aan afdeling Veiligheid en Leefbaarheid bij toekenning door het Ministerie;
4. Besluiten bijgaande raadsinformatiebrief te versturen aan de gemeenteraad.

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 16 juni 2025:

Conform.



2. Aanleiding

Om te voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen verstrikt raken in (georganiseerde) criminaliteit of hierin verder afglijden, investeert het ministerie van Justitie en Veiligheid in het landelijke programma Preventie met Gezag. Sinds begin 2024 neemt ook de Gemeente Maastricht actief deel aan dit langlopende programma. We investeren hiermee duurzaam in onze (kwetsbare) jeugd. De huidige financieringsperiode loopt tot 1 juni 2026. Voor de nieuwe termijn, van juni 2026 tot en met december 2029, vraagt het ministerie om een nieuwe aanvraag in de vorm van een meerjarenplan 2026-2029. De aanvraag moet vóór 15 juli 2025 ingediend worden.

3. Beoogd effect

Om aan bovenstaand verzoek te voldoen is het plan van aanpak 'Voorkomen en Begrenzen 2026-2029' voor Preventie met Gezag in Maastricht opgesteld. Dit is een lokaal domein overstijgend en gebiedsgericht programma. Het gaat hierbij om kinderen, jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 8 tot en met 27 jaar, in kwetsbare wijken. Het beoogd effect is om jeugdcriminaliteit te voorkomen door veerkracht en weerbaarheid te vergroten en een netwerk, structuur en perspectief te bieden. Deze doelstellingen werken aan het voorkomen en ombuigen van reële en ongewenste ontwikkelingen. Het programma draait om zowel dadergerichte, slachtoffergerichte als situationele preventieve maatregelen. Naast kansen bieden - en jongeren te stimuleren deze kansen te pakken – worden vanuit een goede balans ook grenzen gesteld. Ondanks het relatief smalle hoofddoel is de inzet om deze effecten te bereiken breed gefundeerd. We sluiten met de gewenste (deel-)effecten dan ook aan bij de Sustainable Development Goals van (1) armoede, (4) onderwijs, (8) werk, (10) ongelijkheid verminderen en (16) inzet op justitie en sterke publieke diensten.

4. Argumenten

4.1.1 Het continueren van de extra focus op jeugdcriminaliteit is noodzakelijk. Hoewel landelijke cijfers een (inmiddels afgevlakte) lichte daling laten zien, signaleren professionals in Maastricht een andere realiteit. Uit onderzoek van de Universiteit Maastricht, uitgevoerd in opdracht van Preventie met Gezag, blijkt dat zij spreken van een jongere, 'hardere' doelgroep die eerder en ernstiger in aanraking komt met criminaliteit. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in de analyse van probleem en doelgroep, onderdeel van het plan van aanpak. De beschreven waarneming wordt breed gedeeld onder professionals in het veld en in het land, ondanks dat deze ontwikkeling (nog) niet



zichtbaar is in landelijke statistieken. Dit onderstreept het belang van een preventieve, proactieve aanpak die aansluit bij de specifieke risico's en kansen in Maastricht.

4.1.2 Het programma 'Voorkomen en Begrenzen 2026-2029' past binnen het ingezette beleid.

In de lokale context dragen de effecten van Preventie met Gezag bij aan de diverse (strategische) ontwikkelingen waarop wordt ingezet, zoals het Meerjarenplan Veiligheid, de Sociale Visie, Veerkrachtige wijkenaanpak, het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA) en de multidisciplinaire gebiedsgerichte samenwerking in de Leefbare Wijkenaanpak. De opgaven "Veerkrachtige Wijken" en "Gezond Maastricht" worden ook programmatisch vormgegeven. Deze trajecten hebben vaak overlappende en zelfs gemeenschappelijke doelstellingen, waardoor samenwerking en coördinatie vanzelfsprekend noodzakelijk zijn. De programmastructuren zijn inmiddels op een gelijkwaardige wijze ontwikkeld en ingericht, wat leidt tot een duidelijke verbinding, eenduidige opdrachten en effectieve sturing. Aanvullend sluiten we aan bij mogelijke kansen en ontwikkelingen vanuit de aanpalende gemeentelijke beleidsgebieden. Bijvoorbeeld het onderwijsbeleid, jeugd, Wmo en participatie, maar ook het beleid gericht op ontmoeten, cultuur, sport en veiligheid breed. Dit betekent ook dat Preventie met Gezag meerdere portefeuilles raakt. Naast veiligheid bevinden belangrijke draaiknoppen en tastbare effecten zich in de domeinen jeugd, onderwijs en welzijn.

4.1.3 Het programma heeft bredere effecten, en reikt verder dan enkel de eigen doelstellingen.

Jeugddomein: Preventie met Gezag biedt ook andersom benaderd aanzienlijke voordelen voor voornoemde thema's. Het programma zorgt voor betere samenwerking en informatiepositie. Door de Integrale Jeugd Aanpak Maastricht (IJAM) kunnen (jeugd-)professionals beter samenwerken met ketenpartners. Het PmG-dashboard biedt inzicht in risicogroepen, waardoor interventies effectiever en sneller kunnen worden ingezet. Interventies zoals Straatcoaches en HALT in de wijk zorgen voor gerichte begeleiding van risicojongeren. Meer samenwerking met wijkteams en jeugdzorg voorkomt dat jongeren buiten beeld raken. Jongeren met multiproblematiek kunnen via de IPTA-aanpak beter worden begeleid naar onderwijs, werk of dagbesteding.

Onderwijs: voor het onderwijs helpt PmG bij de versterking van het schoolklimaat. Door interventies als de Preventieve Leerkracht worden docenten getraind om risicogedrag vroegtijdig te herkennen en adequaat te reageren. Het VIOS-programma (Veiligheid In en Om School) zorgt voor een structurele veiligheidsaanpak binnen scholen. Specialistisch jongerenwerk helpt scholen en de brugfunctionaris



om leerlingen met extra behoeften in beeld te krijgen. De inzet van Halt op school biedt laagdrempelige gesprekken en preventieve begeleiding aan leerlingen die grensoverschrijdend gedrag vertonen. Door samenwerking tussen onderwijs en jeugdprofessionals worden signalen van risicjongeren sneller opgepakt. De inzet van de IPTA-functionaris helpt bij de overgang naar werk of dagbesteding voor leerlingen die dreigen uit te vallen.

Participatie: de jongerenparticipatie die met dit plan bewerkstelligd wordt, is essentieel voor een effectieve en toekomstgerichte gemeentelijke aanpak. Deze versterkt de verbinding tussen jongeren en hun leefomgeving vergroot het draagvlak voor beleid, helpt de gemeente om beter in te spelen op signalen uit de samenleving en sluit aan bij het participatiekader als vastgesteld door de gemeenteraad in 2023. Door jongeren actief te betrekken bij het signaleren van problemen en het mede vormgeven van oplossingen, ontstaat wederzijds vertrouwen en wordt maatschappelijke betrokkenheid gestimuleerd. Dit draagt bij aan gedragen beleid, duurzame participatie en het versterken van democratische waarden onder jongeren.

Informatiemanagement en automatisering: als onderdeel van het programma Preventie met Gezag wordt ook een bijdrage geleverd aan het stimuleren van digitalisering, en specifiek van datagedreven werken binnen de gehele gemeentelijke organisatie. Belangrijkste voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van een dashboard waarmee risicogroepen gesignaleerd kunnen worden, risicofactoren gemonitord kunnen worden, en de effectiviteit van interventies in kaart kan worden gebracht. Met de ontwikkeling van het dashboard, in samenwerking met Team Datagedreven Sturen en Amsterdam Data Collective (ADC), wordt PmG in staat gesteld effectiever beleid te voeren. Tegelijkertijd is ingezet op interne kennisopbouw door intern personeel van Team DGS een centrale rol te geven bij de ontwikkeling van het dashboard. Hiermee investeert PmG in de datagedreven capaciteiten van Team DGS. De opgebouwde expertise moet op termijn ook ten goede gaan komen van andere gemeentelijke programma's, zoals Gezond Maastricht en Veerkrachtige Wijken. Daarmee is PmG een katalysator voor de verdere vormgeving van de datagedreven transitie bij de gemeente

Gebiedsgericht werken: ten aanzien van de gebiedsgerichte opgave is het programma helpend door de investering in functies die in buurten op straat werken, en de verbinding daartussen: Halt, jongerenwerk, handhaving, politie. De structuur van PmG, waarin langs een (de-)escalerende route rondom jongeren wordt samengewerkt sluit aan bij de bestaande structuur in de stad en de buurten.



Concluderend in deze: Preventie met Gezag vormt, in de context van breed gemeentelijk beleid, de spreekwoordelijke breinaald als het gaat om het samenbrengen van de inzet op een lastige doelgroep. Het zorgt voor meer samenwerking tussen jeugd, onderwijs, veiligheid en zorg, waardoor een holistisch beleid ontstaat. Dit leidt tot minder kosten op lange termijn door betere vroegsignalering en preventie van overlast, criminaliteit en schooluitval.

4.2.1 Door het plan in te dienen bij het ministerie, benut de gemeente de mogelijkheid om substantiële rijksmiddelen aan te trekken voor een urgente maatschappelijke opgave.

Dankzij deze middelen kunnen we écht impact maken en kansen benutten die eerder om financiële redenen niet haalbaar waren. Daarnaast positioneert Maastricht zich hiermee als proactieve gemeente op het gebied van jeugdcriminaliteit en preventie. Dit versterkt ook de relatie met het Rijk en biedt kansen voor toekomstige samenwerking en kennisdeling. De aanvraag is zorgvuldig afgestemd met lokale partners en sluit aan bij landelijke beleidsdoelen, wat de kans op toekenning vergroot. De aanvraag is bovendien onderbouwd met concrete interventies en meetbare doelen, ondersteund door de verzamelde data.

4.3.1 De middelen moeten worden toegekend aan de afdeling Veiligheid en Leefbaarheid, omdat deze afdeling de regie voert op het programma Preventie met Gezag en verantwoordelijk is voor de integrale aansturing van de keten, inclusief de verbinding met partners in het sociaal domein.

De aard van het programma – gericht op het voorkomen en begrenzen van jeugdcriminaliteit– vraagt om een stevige regierol vanuit veiligheid, vanuit een gebiedsgerichte en integrale aanpak. Deze rol ligt bij veiligheid, ook vanwege de sterke relatie met een groot aantal justitiële partners, waar de netwerksamenwerking PmG op steunt. De uitvoering van PmG raakt echter nadrukkelijk aan het sociaal domein. Zoals in 4.1.3 omschreven: jeugdzorg, onderwijs, participatie en welzijn. De kracht van het programma zit in de intensieve samenwerking tussen veiligheid en het sociaal domein. Zo worden jongeren met multiproblematiek via de IPTA-aanpak begeleid naar zorg, onderwijs of werk, en worden signalen vanuit scholen en wijkteams direct gekoppeld aan preventieve interventies. De middelen worden dus ingezet vanuit veiligheid, maar met een programmatische en integrale werkwijze die het sociaal domein actief betreft en versterkt.

Door de middelen bij Veiligheid en Leefbaarheid te beleggen, wordt geborgd dat de inzet op preventie stevig wordt verankerd in de veiligheidsstructuur van de gemeente, terwijl tegelijkertijd de samenwerking met het sociaal domein wordt geoptimaliseerd tot één sluitende aanpak. Dit voorkomt



versnippering van middelen, inzet en energie. Dit zorgt voor een eenduidige aansturing, heldere verantwoordelijkheden en maximale maatschappelijke impact.

4.4.1 *Met de raadsinformatiebrief wordt de gemeenteraad tijdig en volledig geïnformeerd over de inhoud, doelen en impact van het programma.* Dit draagt bij aan transparantie en bestuurlijke betrokkenheid. De brief maakt inzichtelijk hoe het programma aansluit bij gemeentelijke prioriteiten en hoe het bijdraagt aan maatschappelijke opgaven zoals jeugdveiligheid, schooluitval en leefbaarheid. Ook wordt toegelicht hoe de inzet van middelen en capaciteit wordt geborgd binnen de organisatie.

5. Kanttekeningen of risico's

5.1 *het uitvoeren van het programma 2026-2029:* dit plan heeft de focus op een langjarige, integrale aanpak van jeugdcriminaliteit in Maastricht. Zoals bij elk strategisch programma zijn er risico's die aandacht verdienen. Deze bevinden zich op diverse vlakken: van inhoudelijke, operationele risico's tot valkuilen rondom privacy en datadeling. Van arbeidsmarktproblematiek tot de duurzaamheid van opgebouwde structuren op basis van tijdelijke middelen. In het plan is een risicoparaagraaf opgenomen waarin deze risico's geduid worden en waarin de mitigerende maatregelen beschreven worden die deze risico's tegengaan. Ondanks deze kanttekeningen biedt het plan voldoende kans en zekerheid om jeugdcriminaliteit duurzaam aan te pakken. De risico's zijn in kaart gebracht en door steeds bewust tegenmaatregelen toe te passen, borgen we de kans op een succesvolle en duurzame aanpak.

6. Financiële gevolgen

Met dit plan 'Voorkomen en Begrenzen' kan de gemeente aanspraak maken op 1,795 miljoen euro per jaar, van 1 juni 2026 tot en met 31 december 2029.

Totaalbegroting Preventie met Gezag Maastricht 2026-2029					
		*2026	**2027	*2028	*2029
Pijler 1	Samen Sterk	€ 277.667	€ 476.000	€ 476.000	€ 476.000
Pijler 2	Voorkomen en Begrenzen	€ 770.667	€ 1.319.000	€ 1.319.000	€ 1.319.000
Aanvraag	Totalen per jaar***	€ 1.048.334	€ 1.795.000	€ 1.795.000	€ 1.795.000

Voor inzage in de detailbegroting zie Plan van Aanpak, pagina's 30 en 39.



**2026: dit plan start formeel op 1 juni 2026. In dat eerste jaar is de begroting 7/12 van het jaarbedrag.*

***2027-2029: het ministerie heeft nog geen uitsluitsel gegeven over het al dan niet toepassen van een jaarlijkse prijsindexering. Dit is in de begroting dan ook niet toegepast. Wanneer het ministerie overgaat tot prijsindexatie wordt dit uiteraard in de begroting bijgesteld. Volgt er geen prijsindexatie dan heeft dat gevolgen voor de omvang van de realisatie. Hier wordt in het jaarlijks op te stellen uitvoeringsplan dan rekening mee gehouden. Ten aanzien van de 'omzetting specifieke uitkeringen naar fondsuitkeringen' is voor Preventie met Gezag besloten de SPUK te behouden en de 10%-korting niet toe te passen.*

*** Genoemde bedragen zijn incl. btw. Het ministerie zal btw die in aanmerking komt voor compensatie op grond van de Wet op het btw-compensatiefonds in mindering brengen op de specifieke uitkering en afstorten in het btw-compensatiefonds. Voor de gemeente verloopt dit budgettair neutraal.*

De begroting van het programma voor Maastricht ziet dus op een totaal van € 6.433.334,- voor de looptijd van de subsidieperiode. Aanvullend daarop zijn middelen beschikbaar voor de versterking van de lokale inzet van justitiële partners (het OM, de politie, de rechtspraak, de (jeugd)reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming). De inspanningen die door deze partijen in het kader van het programma worden geleverd zijn opgenomen in het plan, maar niet in deze begroting. De daarvoor benodigde middelen komen deze organisaties toe via de eigen respectievelijke landelijke lijn.

Proces:

Voor Preventie met Gezag zullen, bij goedkeuring van de aanvraag door het ministerie, vanaf 2026 middels een SPUK (specifieke uitkering) betreffende middelen toegekend worden aan Maastricht. Het betreft de SPUK 'Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit 2025'. De verantwoording over de middelen zal via de SISa bijlage worden gedaan.

In het plan van aanpak is per pijler de begroting gedetailleerder en meer richtinggevend uitgewerkt. Exacte invulling van deze middelen, waaronder de verdeling tussen werkbudgetten, volgt zoals gezegd na het verdict van het ministerie en uit nadere verkenning en uitwerking van het programma. Hierop wordt vanuit een lerende en wendbare aanpak gedurende de looptijd ook continu op bijgestuurd.



Het programma zal onder de afdeling Veiligheid en Leefbaarheid van de gemeente Maastricht vallen. Deze afdeling beschikt over de middelen en heeft de regie. De manager Veiligheid en Leefbaarheid is gedelegeerd ambtelijk opdrachtgever onder de directeur Fysiek en de burgemeester is portefeuillehouder en bestuurlijk opdrachtgever. Binnen deze structuur zullen ook de taken van (financiële) administratie en verantwoording belegd worden.

7. Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

Na vaststelling door uw college wordt de aanvraag ingediend, uiterlijk 15 juli 2025. Het ministerie geeft aan dat men tussen september en november 2025 een besluit neemt over de aanvraag. Hoewel dit dus nog even duurt, gaan ondertussen verder met het lopend programma. We doen dit zoals in het plan aangegeven langs twee lijnen: Aanvullend aan het blijven bouwen aan en uitvoeren van het lopende plan gaan we ook tijdelijk investeren in kansen en ontwikkelingen en alvast voorsorteren op nieuwe elementen uit het plan 2026-2029. We doen dat met de middelen uit de huidige SPUK die nog niet aangewend zijn vanwege vertraging in het bouwscenario of andere keuzes. Het gaat hierbij niet om structurele functies of interventies, het betreft immers slechts een tijdelijk overschot aan middelen. Per 1 juni 2026 moet uitvoering passend zijn binnen de begroting van € 1.795.000,-. We zetten daarom komend jaar vooral extra in op versteviging van de kennispositie en het handelingsperspectief van het programma en de professionals in de keten en een groeiscenario richting 1 juni 2026.

De gemeenteraad zal over de aanvraag worden geïnformeerd via een raadsinformatiebrief. Zodra duidelijkheid is over de financiering, zullen we de raad op dat moment breder en tot in meer detail informeren over het vervolg van onze aanpak.

8. Communicatie

Communicatie is een belangrijk onderdeel van het programma. Daarom is in het plan van aanpak een communicatiestrategie opgenomen. Met deze strategie zorgen we voor informatieoverdracht, verbinding en betrokkenheid. De primaire opgave is het versterken van het netwerkkarakter van PmG door gerichte communicatie die de verbinding tussen partners faciliteert, resultaten zichtbaar maakt en draagvlak vergroot voor de lerende aanpak die het programma voorstaat. Op termijn willen we de resultaten ook zichtbaar maken voor inwoners. PmG is een langjarige aanpak en veel van ons werk vindt achter de schermen plaats. Inwoners ervaren vaak alleen de negatieve aspecten (overlast,



vernielingen, geweld). Communicatie draagt bij aan de beeldvorming over jeugdproblematiek en de rol van de verschillende overheden en ketenpartners.